

"Қазақстан Республикасында техникалық және кәсіптік білім беруді дамытудың 2008 - 2010 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасы туралы" Қазақстан Республикасының Президенті Жарлығының жобасы туралы

Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2007 жылғы 21 қарашадағы N 1120 Қаулысы

Қазақстан Республикасының Үкіметі **ҚАУЛЫ ЕТЕДІ:**

"Қазақстан Республикасында техникалық және кәсіптік білім беруді дамытудың 2008 - 2010 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасы туралы" Қазақстан Республикасының Президенті Жарлығының жобасы Қазақстан Республикасы Президентінің қарауына енгізілсін.

Қ а з а қ с т а н   Р е с п у б л и к а с ы н ы ң

Премьер-Министрі

Қазақстан Республикасы Президентінің Жарлық Қазақстан Республикасында техникалық және кәсіптік білім беруді дамытудың 2008 - 2010 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасы туралы

Тиімділігі жоғары, бәсекеге қабілетті және қол жетімді техникалық және кәсіптік білім беру жүйесін құру мақсатында **ҚАУЛЫ ЕТЕМІН:**

1. Қоса беріліп отырған Қазақстан Республикасында техникалық және кәсіптік білім беруді дамытудың 2008 - 2010 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасы (бұдан әрі - **Б а ғ д а р л а м а**) **б е к і т і л с і н .**

2. Қазақстан Республикасының Үкіметі бір ай мерзімде 2008 - 2010 жылдарға арналған Бағдарламаны іске асыру жөніндегі іс-шаралар жоспарын әзірлесін және **б е к і т с і н .**

3. Орталық және жергілікті атқарушы органдар, сондай-ақ Қазақстан Республикасының Президентіне тікелей бағынатын және есеп беретін мемлекеттік органдар Бағдарламаны іске асыру жөнінде шаралар қабылдасын.

4. Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігі жарты жылда бір рет, есепті кезеңнен кейінгі айдың 25-күнінен кешіктірмей Қазақстан Республикасы Президентінің Әкімшілігіне және Қазақстан Республикасының Үкіметіне Бағдарламаның іске асырылу барысы туралы ақпарат ұсынсын.

5. Осы Жарлықтың орындалуын бақылау Қазақстан Республикасының Үкіметіне **ж ү к т е л с і н .**

6. Осы Жарлық қол қойылған күнінен бастап қолданысқа енгізіледі.

Қ а з а қ с т а н   Р е с п у б л и к а с ы н ы ң

Президенті

Қазақстан

Республикасы

Президентінің

2007

жылғы

№ Жарлығымен

бекітілген

Қазақстан Республикасында техникалық және кәсіптік білім беруді дамытудың 2008 - 2010 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасы

Мазмұны

1. Бағдарламаның паспорты
2. Кіріспе
3. Техникалық және кәсіптік білім беру жүйесінің қазіргі жай-күйін талдау
4. Бағдарламаның мақсаттары мен міндеттері
5. Бағдарламаны іске асырудың негізгі бағыттары мен тетіктері
- 5.1. Техникалық және кәсіптік білім беру жүйесінің сапасы мен тиімділігін арттыру
- 5.2. Техникалық және кәсіптік білім беру инфрақұрылымын жаңғырту және дамыту
- 5.3. Техникалық және кәсіптік білім беру жүйесін ғылыми-әдістемелік және кадрлармен қамтамасыз ету
- 5.4. Техникалық және кәсіптік білім беруді басқару және қаржыландыру жүйесін жетілдіру
- 5.5. Техникалық және қызмет көрсету еңбегі кадрларын даярлауда әлеуметтік әріптестікті дамыту
- 5.6. Экономика салаларын білікті және бәсекеге қабілетті техникалық және қызмет көрсету еңбегінің мамандарымен қамтамасыз ету
- 5.7. Техникалық және кәсіптік білім беру жүйесінің нормативтік құқықтық базасын жетілдіру
6. Қажетті ресурстар мен қаржыландыру көздері
7. Бағдарламаны іске асырудан күтілетін нәтижелер және оның индикаторлары

1. Бағдарламаның паспорты

Атауы

Қазақстан Республикасында техникалық және кәсіптік білім беруді дамытудың 2008 - 2010 жылдарға арналған

мемлекеттік бағдарламасы

Әзірлеу үшін негіздеме

Қазақстан Республикасы Президентінің 2007 жылғы 6 сәуірдегі N 310 Жарлығымен бекітілген Мемлекет басшысының 2005 - 2007 жылдардағы Қазақстан халқына жыл сайынғы жолдауларын іске асыру жөніндегі негізгі бағыттардың (іс-шаралардың) жалпы ұлттық жоспарының 106-тармағы; Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2007 жылғы 20 сәуірдегі N 319 қаулысымен бекітілген Мемлекет басшысының 2005 - 2007 жылдардағы Қазақстан халқына жыл сайынғы жолдауларын іске асыру жөніндегі негізгі бағыттардың (іс-шаралардың) жалпы ұлттық жоспарын және Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2007-2009 жылдарға арналған бағдарламасын орындау жөніндегі іс-шаралар жоспарының 79-тармағы; Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2007 жылғы 29 тамыздағы N 753 қаулысымен бекітілген Қазақстан Республикасының әлеуметтік-экономикалық дамуының 2008 - 2010 жылдарға арналған орта мерзімді жоспарының 2008 - 2010 жылдарға арналған қолданыстағы және әзірленетін мемлекеттік және салалық (секторалдық) бағдарламалар тізбесінің

49-тармағы.

Әзірлеуші

Қазақстан Республикасы Білім және

ғылым министрлігі

Бағдарламаның мақсаты

Қоғам мен жеке адамның қажеттіліктеріне сәйкес келетін техникалық және кәсіптік білім

берудің тиімділігі жоғары, бәсекеге қабілетті және қол жетімді жүйесін

құру

Бағдарламаның міндеттері

1) техникалық және кәсіптік білім беру жүйесінің сапасы мен тиімділігін арттыру ;

2) техникалық және кәсіптік білім беру инфрақұрылымын жаңғырту және дамыту ;

3) техникалық және кәсіптік білім беру жүйесін ғылыми-әдістемелік және кадрлармен қамтамасыз ету;

4) техникалық және кәсіптік білім беруді басқару мен қаржыландыру жүйесін жетілдіру ;

5) техникалық және қызмет көрсету еңбегі кадрларын даярлауда әлеуметтік әріптестікті дамыту ;

6) экономика салаларын білікті және бәсекеге қабілетті техникалық және қызмет көрсету еңбегі мамандарымен қамтамасыз ету ;

7) техникалық және кәсіптік білім беру жүйесін нормативтік құқықтық

қамтамасыз етуді жетілдіру

Бағдарламаны іске

асыру мерзімі

Қажетті ресурстар

мен қаржыландыру

көздері

Бағдарлама 2008 - 2010 жылдары іске

асырылатын болады

Республикалық бюджетте көзделген қаражат, әр түрлі мүдделі тараптардың үлестік қатысуы бар тікелей инвестициялар, қорлар мен халықаралық ұйымдардың гранттар түріндегі қ а р а ж а т ы .

Бағдарламаны іске асыруға байланысты қаржы шығындары 627,4 млн. теңгені

құрайды, оның ішінде:

2008 жылы - 208,0 млн. теңге,

2009 жылы - 209,1 млн. теңге,

2010 жылы - 210,3 млн.теңге.

Республикалық бюджетті қаржыландыру
көлемі қаржы жылына арналған
бюджетті бекіту кезінде нақтыланатын

болады.

Күтілетін
2 0 1 0

Бағдарламаны іске асыру есебінен **нәтижелер**
ж ы л д а р ы :

2008 -

2 2 0

интеграцияланған білім беру
бағдарламаларын әзірлеу, оның ішінде:
2008 жылы - 74 бірл., 2009 жылы - 73
бірл., 2010 жылы - 73 бірл.;
техникалық және кәсіптік, орта
білімнен кейінгі оқу орындарында
оқитындардың саны халықтың 10 мың
адамына есептегенде: 2008 жылы -367
адамды, 2009 жылы - 380 адамды, 2010
жылы - 390 адамды құрайды;
2008 - 2010 жылдары техникалық және
кәсіптік білім беру мамандықтары
бойынша білікті кадрларды бітіртіп
шығару: барлығы - 502,2 мың адам,
оның ішінде: 2008 жылы - 154, 8 мың
адам, 2009 жылы - 158,2 мың адам,
2010 жылы - 189,2 мың адам;
оның ішінде мемлекеттік білім беру
тапсырысы бойынша: барлығы - 157,8
мың адам, оның ішінде: 2008 жылы -
51,2 мың адам, 2009 жылы - 52,4 мың
адам, 2010 жылы - 54,2 мың адам;
техникалық және кәсіптік білім
беретін оқу орындарының жұмысқа
орналастырылған түлектерінің үлесі:
2008 жылы - 75,0 %-ті, 2009 жылы -
78,0 %-ті; 2010 жылы - 80,0 %-ті
қ ұ р а й д ы ;
жұмыс берушілердің талаптарын ескере
отырып, техникалық және кәсіптік
білім берудің білім бағдарламаларының
мазмұнын жаңарту және жаңғырту;
техникалық және кәсіптік білім

беретін оқу орындарын біліктілігі жоғары инженер-педагог кадрлармен қамтамасыз ету;
білікті жұмыс күшінің тапшылығы және шетелдік жұмыс күшін қазақстандық мамандармен алмастыру мәселелерін шешу;
техникалық және қызмет көрсету еңбегі қызметкерлерін даярлау, қайта даярлау және олардың біліктілігін арттыру үшін бизнес-құрылымдардың әлеуметтік жауапкершілігінің нормативтік құқықтық базасын жасау;
білікті жұмыс күшіне еңбек нарығы сұранысының техникалық және қызмет көрсету еңбегі кадрларын даярлау бойынша білім беру қызметтерін көрсету нарығымен теңгерімі; жастар арасында өнімді жұмыспен қамтуды арттыру және жұмыссыздық деңгейін азайту көзделеді.

2. Кіріспе

Қазақстан Республикасында техникалық және кәсіптік білім беруді дамытудың 2008 - 2010 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасы (бұдан әрі - Бағдарлама) Қазақстан Республикасы Президентінің 2007 жылғы 6 сәуірдегі N 310 Жарлығымен бекітілген Мемлекет басшысының 2005 - 2007 жылдардағы Қазақстан халқына жыл сайынғы жолдауларын іске асыру жөніндегі негізгі бағыттардың (іс-шаралардың) жалпыұлттық жоспарының 106-тармағы; Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2007 жылғы 20 сәуірдегі N 319 қаулысымен бекітілген Мемлекет басшысының 2005 - 2007 жылдардағы Қазақстан халқына жыл сайынғы жолдауларын іске асыру жөніндегі негізгі бағыттардың (іс-шаралардың) жалпыұлттық жоспарын және Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2007 - 2009 жылдарға арналған бағдарламасын орындау жөніндегі іс-шаралар жоспарының 79-тармағы; Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2007 жылғы 29 тамыздағы N 753 қаулысымен бекітілген Қазақстан Республикасының әлеуметтік-экономикалық дамуының 2008 - 2010 жылдарға арналған орта мерзімді жоспарының 2008 - 2010 жылдарға арналған қолданыстағы және әзірленетін мемлекеттік және салалық (секторалдық) бағдарламалар тізбесінің 49-тармағына сәйкес

ә з і р л е н д і .

Қазақстанның бәсекеге барынша қабілетті елу елдің қатарына кіру стратегиясы техникалық және кәсіптік білім берудің ұлттық жүйесін дамытудың басым бағыттарын және мамандарды кәсіби даярлаудың сапасын арттыруға бағытталған түбегейлі қайта құруларды жүргізудің қажеттілігін және ел экономикасының алдында тұрған стратегиялық міндеттерді шешуді алдын ала айқындайды.

Бағдарлама техникалық және кәсіптік білім берудің икемді, қол жетімді, үздіксіз дамитын және тиімді жүйесінің негізгі бағыттарын, басымдықтарын, міндеттерін және оны құру тетіктерін айқындайды.

3. Техникалық және кәсіптік білім беру жүйесінің қазіргі жай-күйін талдау

Қазақстанның техникалық және кәсіптік білім беру жүйесі 90-шы дағдарысты жылдары оқу орындары желісінің, білім алушылардың санының қысқаруы, материалдық-техникалық және оқу-әдіснамалық базаның ескіруі жағына қарай күрделі өзгерістерді б а с ы н а н ө т к е р д і .

Техникалық және кәсіптік білім берудің білім бағдарламаларының мазмұны өндірістік жұмыстарды қүзыретті орындауға білім алушыларды даярлауға жеткілікті т ү р д е б а ғ д а р л а н б а ғ а н .

Техникалық және кәсіптік білім беретін оқу орындарының түлектері біліктілік деңгейлері бойынша жұмыс берушілердің қажеттіліктеріне, өндіріс пен еңбек нарығының құбылмалы технологияларының жағдайларына сәйкес емес.

Бюджеттік қаржыландырудың барабар болмауы техникалық және кәсіптік білім беретін оқу орындары ұсынатын білім беру қызметтерінің сапасын қамтамасыз етпейді.

Қазақстан экономикасының 80 %-тен астамы жеке меншік секторда болған жағдайда оны техникалық және қызмет көрсету еңбегінің кадрларын даярлауға тарту тетігінің болмауы экономиканың қажеттіліктеріне барабар түрде техникалық және кәсіптік білім беруді дамытуға және шетелдік жұмыс күшіне тәуелділік үрдістерін жоюға кедергі келтіретін негізгі факторлардың бірі болып табылады.

Жергілікті деңгейде техникалық және кәсіптік білім беру жүйесін басқару құрылымының тиімсіздігі еңбек ресурстарының дамуын басқару тиімділігіне кері ә с е р і н т и г і з е д і .

Жастар, бизнес-құрылымдар өкілдері мен жұртшылық арасында техникалық және кәсіптік білім беру жүйесінің беделі төмен күйінде қалып отыр. Тұтастай алғанда техникалық және кәсіптік білім беру жүйесі түбегейлі жаңғырту қажеттілігінің алдында тұр және Біріккен Ұлттар Ұйымының декларациясы бойынша мыңжылдықты дамыту мақсаттарына жататын басым секторлардың бірі болып табылады.

2007 жылғы 1 қаңтарда Қазақстан Республикасының техникалық және кәсіптік

білім беру жүйесін 830 оқу орны құрайды, оның ішінде білім алушылардың жалпы контингенті 558,9 адамды құрайтын 320 кәсіптік мектеп (лицей) және 510 колледж бар.

Ауылдық жерлерде 126 кәсіптік мектеп (лицей) және 126 колледж, оның ішінде шаруашылығы бейініндегі 29 оқу орны орналасқан.

Бастауыш және кәсіптік орта білім беру мамандықтарының сыныптуышы 677 мамандықты қамтиды. 610 кәсіп пен мамандық бойынша мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарттары әзірленген және енгізілуде.

Қазақстан Республикасында білім беруді дамытудың 2005 - 2010 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасын іске асырудың бірінші кезеңінде (2005 - 2007 ж ы л д а р) :

кәсіптік мектептердің материалдық-техникалық базасын нығайтуға 1,176 млн. теңге бөлінген, оның ішінде 2005 және 2006 жылдары республикалық бюджеттен 286,2 млн. теңге, яғни бір оқу орнына орта есеппен 917,0 мың теңге және жергілікті бюджеттерден 106,1 млн. теңгеден, яғни бір оқу орнына орта есеппен 340,0 мың теңге, бұл тұтастай алғанда, жеткіліксіз болып табылады - орта есеппен әрбір оқу орнына 1,25 млн. теңгеден бөлінген;

мамандықтар бойынша кәсіби білім берудің 271 мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарын жасауға және жетілдіруге қаражат бөлінген; жергілікті бюджет қаражаты есебінен: Жамбыл облысының Құлан ауданында 720 орындық және Қостанай облысының Қамысты ауданында 360 орындық екі кәсіптік мектеп салу көзделген;

кадрлардың кәсіби даярлық сапасын сыртқы бақылау жүйесін қалыптастыру мақсатында Жұмысшылар мен мамандардың біліктілігін растау және тағайындау республикалық орталығы құрылды;

ұлттық компаниялар, әкімдіктер мен оқу орындары арасында салаларды техникалық және қызмет көрсету еңбегінің білікті кадрларымен тиімді қамтамасыз етуге, сондай-ақ тартылатын шетелдік жұмыс күшінің санын қысқартуға бағытталған " Өзара түсіністік пен стратегиялық ынтымақтастық туралы меморандумдарға" қол қ о й ы л д ы .

Республика экономикасының орнықты және серпінді өсуі, Қазақстанның бәсекеге қабілетті 50 елдің қатарына кіруі жөніндегі міндеттерді шешу техникалық және кәсіптік білім беруді одан әрі жетілдіруді және дамытуды, ішкі және халықаралық еңбек нарығының талаптарына сәйкес келетін біліктілігі жоғары бәсекеге қабілетті кәсіби кадрлар даярлауды және олардың жаңа генерациясын қалыптастыруды талап е т е д і .

Осы жағдайларда білікті еңбек қызметкерлерін даярлаудың, қайта даярлаудың және олардың біліктілігін арттырудың ұлттық жүйесінің, яғни қоғамдық даму деңгейінің, еліміздің экономикалық қуаты мен ұлттық қауіпсіздігінің өлшемдері ретінде адами ресурстарды дамыту жүйесінің рөлі мен мәні арта түседі.

Техникалық және кәсіптік білім беруді дамытудың әлемдік үрдістерін талдау Қазақстан Республикасының шарттарына бейімделуі мүмкін техникалық және қызмет көрсету еңбегінің білікті кадрларын даярлаудың мынадай оң тәжірибесін атап көрсетуге мүмкіндік береді:

жастардың жұмыссыздығы проблемаларын шешу тәсілі ретінде техникалық және кәсіптік білім берудің қол жетімділігін едәуір арттыру;

техникалық және қызмет көрсету еңбегінің кадрларын даярлауды басым қаржыландыру, өйткені техникалық және кәсіптік білім беруге арналған шығындар білім берудің басқа деңгейлерімен салыстырғанда едәуір үлкен әлеуметтік және экономикалық әсер береді, мысал үшін 1 білім алушыға арналған шығыстар: Австрияда - 9 584 АҚШ долларын, Израильде -7 762 АҚШ долларын, Нидерландта - 7 622 АҚШ долларын құрайды;

техникалық және қызмет көрсету еңбегінің жұмыс күшіне, мамандарына қажеттілігіне барабар түрде кадрлар даярлау, атап айтқанда экономиканың орнықты даму жағдайларында ол жоғары білімді мамандар даярлаудан асып түсуге тиіс (АҚШ-тың, Жапонияның, Еуропалық Одақ елдерінің жұмыспен қамтылған халқының құрылымында лицейлер мен колледждерді бітірген мамандар 60 %-ті құрайды);

жастардың ерте кәсібиленуі, білім алушыларды құбылмалы әлемде қажетті базалық техникалық білімдермен және құзыреттермен қаруландыруға мүмкіндік беретін жалпы орта білім беру бағдарламаларына кәсіптік оқыту пәндерін енгізу;

экономикалық жаһандану жағдайында экономиканың бәсекеге қабілеттігін қамтамасыз ету үшін кәсіптік білім беру мен оқыту саласындағы интеграциялық процестерді күшейту (Еуропалық Одақ елдерінде жұмыс күшінің ұтқырлығы және оның бәсекеге қабілеттілігі, әр түрлі елдердің азаматтары алатын біліктіліктің салыстырмалығы, біліктілікті игеру мүмкіндігін кеңейту; алдыңғы еңбек қызметі барысында алған біліктілікті тану осылайша қамтамасыз етіледі);

жеке адамның өзін кәсіптік жағынан көрсете алуына барынша мүмкіндік беруге арналған бүкіл өмір бойы оқытудың үздіксіздігін қамтамасыз ету;

білім беру бағдарламалары мазмұнының еңбек нарығындағы мамандардың бәсекелі басымдығын қамтамасыз ететін құзыретке бағдарлануы (неғұрлым дамыған елдер икемді, біліктілігі жоғары еңбек нарығымен ерекшеленеді, оған алуан түрлі, үнемі жетілдіріліп отыратын кәсіптік машық пен дағдылардың үйлесімділігі, бүкіл еңбек жолында кәсіптік біліктілікті арттыру тән);

жұмыс берушілерді техникалық және қызмет көрсету еңбегі кадрларын даярлау жүйесін дамытуға үнемі қаражат салуға ынталандыру (мысал үшін, дамыған елдерде жұмыс берушілер кейіннен жұмысқа орналастырумен білім алушылардың өндірістік практикалардан, тағылымдамалардан өтуі үшін барынша жоғары ақы төленетін оқушы орындарын беруге мүдделі);

кәсіптік білім беру туралы дербес заңдар қабылдай отырып, техникалық және

қызмет көрсету еңбегі мамандарын даярлаудың ерекшеліктерін заң жүзінде бекіту (кәсіптік білім беру туралы заңдар Германия, Франция, Польша, Финляндия, Нидерланды, Венгрия, Словения, Болгария, Украина, Молдова сияқты елдерде қ а б ы л д а н ғ а н) ;

кәсіптік білім беру жүйесінің ашықтығын орталықтан реттеуге және қамтамасыз етуге мүмкіндік беретін оқыту сапасын бағалау мен аккредиттеудің тәуелсіз институционалдық тетіктерін қалыптастыру (Венгрияда - Кәсіптік біліктіліктердің ұлттық тіркелімі, Бағалау мен сертификаттау ұлттық орталығы, Словенияда - Кәсіптік білім жөніндегі ұлттық орталық, Болгарияда - Біліктілік, оқыту сапасын бағалау мен сертификаттау, бақылау мәселелері жөніндегі ұлттық агенттік, Румынияда - Кәсіптік білімді дамыту жөніндегі ұлттық орталық, Эстонияда - Ересектерге кәсіптік білім беру жөніндегі ұлттық кеңес, Литвада - Кәсіптік білімді дамыту жөніндегі ұлттық кеңес қ ұ р ы л ғ а н) .

Қазақстанның техникалық және кәсіптік білім беру жүйесінің бәсекеге қабілетсіздігінің негізгі себептері:

нормативтік құқықтық базаның жетілмегендігі, рөлді заңнамалық регламенттердің, кадрлар даярлауға, білім беру қызметтерінің жоғары сапасына әлеуметтік жауапкершілік пен бизнес-құрылымдар қызығушылығының жоқтығы;

бюджеттік қаржыландырудың жеткіліксіздігі, білім берудің басқа деңгейлерімен салыстырғанда техникалық және кәсіптік білім беруді қаржыландырудағы айқын тепе-теңсіздік (республиканың білім беру жүйесінде білім алатын барлық контингенттің 17 %-і техникалық және кәсіптік білім беретін оқу орындарында білім алатындығына қарамастан, білім беру жүйесін жыл сайын қаржыландырудың жалпы с о м а с ы н ы ң 6 , 4 % - і ш е г і н д е) ;

кәсіптік мектептерде білім алушыларды әлеуметтік қолдаудың төмен деңгейі (кәсіптік мектептердің білім алушыларын тамақтандыруды ұйымдастыруға жергілікті бюджеттер есебінен бөлінетін қаражат орта есеппен күніне 101 теңгені құрайды немесе айына 3030 теңге; кәсіптік мектептердің білім алушыларына стипендия көзделмеген, ал осы уақытта жоғары оқу орындарының студенттеріне айына 6434 теңге мөлшерінде с т и п е н д и я т ө л е н е д і) ;

еңбек нарығының икемділігі мен құрылымдануының жеткіліксіз деңгейі, экономиканың мамандарға қажеттілігінің сапалы болжамының жоқтығы болып т а б ы л а д ы .

Көрсетілген себептердің нәтижесінде техникалық және кәсіптік білім беру жүйесінде бірқатар теріс ағымдар көрініс береді:

1) техникалық және технологиялық мамандықтар бойынша кадрлар даярлайтын кәсіптік мектептер (лицейлер) мен колледждер санының қысқаруы (1991-2000 жылдардан бастап тиісінше 59 %-ке және 28 %-ке азаю);

(қағаз мәтінінен қараңыз)

2) жатақханалардың айтарлықтай қысқаруы немесе толығымен жабылуы, бұл ауыл жастарын қала мен аудан орталықтарында оқу мүмкіндігінен айырды;

3) 90-жылдардың аяғына қарай кәсіптік мектептерде білім алушылар контингентінің 2,5 есе, колледждерде - 2 есе қысқаруы, ауылдық жерлерде орналасқан кәсіптік мектептердің білім алушылар контингентінің 480-540 оқу орындық есептік көрсеткіші кезінде 300 адамдық орта көрсеткішке дейін күрт азаюы кәсіптік мектептер мен колледждердің негізгі қорларын ұстауды рентабельсіз етті. Нәтижесінде республиканың бірқатар аудандарында кәсіптік кәсіптік білім беретін оқу орындары жекешелендірілді немесе жабылды;

(қағаз мәтінінен қараңыз)

4) кәсіптік кадрлар даярлаудағы тепе-теңсіздік (халықтың 10 мың адамына шаққанда білім алушылар саны: колледждерде - 162 адамды, кәсіптік мектептерде - 66 , жоғары оқу орындарында - 439 адамды құрайды);

5) жастар мен тұтастай халық арасында техникалық және қызмет көрсету еңбегі кәсіптері мен мамандықтарын алу беделінің төмендеуі мен техникалық және технологиялық мамандықтар бойынша білім алушылар контингентінің тиісінше 2,5-3 есе азаюы. Қазіргі тапшы техникалық және технологиялық мамандықтар бойынша тек әрбір төртінші адам ғана білім алады, бұл экономиканың ағымдағы және перспективалық қажеттіліктерін қанағаттандыру үшін жеткіліксіз екені анық;

6) жұмыс берушілердің сұранысы мен қажеттілігінің қанағаттырылмауы (жұмыс күшіне қажеттілік тұтастай алғанда және өңірлер бойынша отандық еңбек ресурстары есебінен қанағаттандырылмайды, айтарлықтай бөлігін техникалық және қызмет көрсету персоналы құрайтын, Қазақстанда жұмыс істеуге тартылатын шетелдік мамандар санының өсуі байқаланады; еңбек нарығында мынадай жұмысшы кәсіптеріне үнемі сұраныс байқалады: газэлектрпісіруші, ауыл шаруашылығы өндірісінің шебері (фермер), ауыл шаруашылығы техникасының слесарі, слесарь-сантехник, құрылыс жұмыстарының әрлеуші шебері, жол құрылысшысы, шойын және темірбетон конструкциялары монтажнигі, краншы, бағаншы, кең бейінді токарь, электромонтер, лифтер және т.б.);

7) техникалық және кәсіптік білім беру жүйесінде алынған дағдылардың және біліктіліктің еңбек нарығында және білім алушылардың өздері талап еткен дағдылар мен құзыреттерге сәйкес келмеуі: жұмыс беруші техникалық және кәсіптік білім беру жүйесінің түлектерінен белгілі бір техникалық дағдылар мен құзыреттілікті, сондай-ақ жұмыс орнындағы процестердің өзгерістерімен және дамуымен бірге бейімделу және өсу қабілеттілігін (жұмыспен қамту органдарына ұйымдар мәлімдейтін 80 %-ке жуығы еуропалық стандарттар мен технологиялар бойынша жұмыс істеу дағдылары бар, шет тілдерін меңгерген, металл өндіру, машина жасау өнеркәсібінде, құрылыс, денсаулық сақтау және әлеуметтік қызметтер, білім беру, көлік және байланыс саласында жұмыс істеу үшін шет елдер мен халықаралық компанияларда жұмыс тәжірибесі бар білікті

жұмысшыларға сұранысты құрайды); білім алушы белгілі бір кәсіптер үшін қажетті білім мен дағдылардың кең базасымен нығайтылған, түлектің жұмыс орнындағы болашақ өзгерістерге бейімделуіне, сондай-ақ жұмыс орнын өзгертуге және еңбек нарығының өзгеріп отыратын талаптарына сәйкес өзінің кәсіптік бейінін түзетуге мүмкіндік беретін техникалық дағдылар мен құзыреттілік алуды күтеді;

8) білікті педагог персонал санының қысқаруы (техникалық және кәсіптік білім беру жүйесінде 41,0 мың педагог қызметкерлер, оның ішінде колледждерде - 29,2 мың адам, кәсіптік мектептер мен лицейлерде - 11,8 мың адам жұмыс істейді); техникалық және кәсіптік білім беретін оқу орындарында өндірістік оқыту шебері жалақысының төмен болуы (айына 12-19 мың теңге немесе өндірістегі білікті жұмысшының орташа айлық жалақысынан 4 есе кем) себепті үнемі біліктілігі жоғары инженер-педагог қызметкерлердің жетіспеушілігін бастан өткеруде; инженер-педагог кадрлардың, әсіресе арнайы, техникалық пәндер оқытушылары мен өндірістік оқыту шеберлерін тағылымдамадан еткізу және біліктілігін арттыру жүйесі жоқ; оқу орындарында кадр құрамының қартаю тұрақты үрдісі, анағұрлым білікті және перспективалы оқытушылардың кәсіпорындарға кетуі сақталуда; еңбекақы төлеу деңгейінің төмен болуы әрі техникалық және кәсіптік білім берудің педагог қызметкерлердің әлеуметтік пакеті төмен болуы салдарынан жас мамандардың келуі бәсеңдеп қалды;

9) практикаға қарағанда, теорияға көбірек бағдарланған, арнайы дағдыларды алуға негізделген, құзыреттілікті дамытуға бағытталмаған кәсіптік білім берудің оқу жоспарлары мен бағдарламалары мазмұнының жұмыс берушілердің талаптарына сәйкес келмеуі. Ғылыми-әдістемелік және оқу әдістемелік қамтамасыз етумен, техникалық және кәсіптік білім берудің оқу құралдарын, оқыту бағдарламаларын әзірлеуді ұйымдастырумен мақсатты түрде айналысатын мекемелер жоқ, оқу жоспарлары мен бағдарламаларын әзірлеуге жұмыс берушілерді тарту тетігі жоқ;

10) техникалық және кәсіптік білім берудің оқу-әдістемелік және материалдық-техникалық базасының дамымауы. Соңғы 15 жылда техникалық және кәсіптік білім беру жүйесін қаржыландыру көлемі жыл сайын тұтастай алғанда республиканың білім беру жүйесін қаржыландырудың жалпы көлемінің 3-4 %-ін құрайды және мемлекеттік кәсіптік мектептер мен колледждердің материалдық-техникалық базасын, әсіресе оқу-өндірістік шеберханаларды және оқу зертханаларын жаңартуға мүмкіндік бермейді. Барлық мамандықтар бойынша техникалық және қызмет көрсету еңбегі қызметкерлерін даярлау табиғи және моральдық тұрғыдан ескірген, оқушыларды кәсіптік қызмет дағдыларына оқыту үшін қажетті өндірістің жаңа технологияларына жауап бермейтін жабдықтармен жүргізіледі. Қазіргі уақытта кәсіптік мектептердің 122 ғимараты (45 %) күрделі жөндеуге, 115 ғимарат (42,1 %) ағымдағы жөндеуге жатады, 153 кәсіптік цикл кабинеті, жалпы білім беретін - 146, 108 оқу зертханалары, 78 оқу шеберханалары, 33 асхана, 72 медпункт қажет. Өнеркәсіп, ауыл шаруашылығы үшін мамандар даярлайтын оқу орындары

ретінде мемлекеттік тізілімде тіркелген көптеген кәсіптік мектептер, лицейлер және колледждер шын мәнінде кәсіптік даярлау бейінін өзгертті;

11) оқу-материалдық базаны құру мен күтіп-ұстауға көп шығынды қажет етпейтін, өндірістік емес сала мамандықтары бойынша кадрлар даярлаудың басым болуымен мемлекеттік емес оқу орындарының айтарлықтай өсуі. 1996 жылы 9 жеке кәсіптік мектеп және 11 колледж, ал 2001 жылы - 37 кәсіптік мектеп және 117 колледж пайда болды. 2007 жылғы 1 қаңтарда 29 жеке меншік кәсіптік мектеп және 215 жеке меншік колледж есептелді. Осының нәтижесінде соңғы жылдары өндірістік емес секторға қызмет көрсету саласы үшін мамандар даярлаудың ұлғаю үрдісі байқалуда.

Көрсетілген проблемалар - кешенді проблемалар болып табылады, оларды шешу жүйелі шаралар қабылдауды қажет етеді.

4. Бағдарламаның мақсаттары мен міндеттері

Бағдарламаның мақсаты - техникалық және кәсіптік білім берудің қоғам мен жеке адамның қажеттілігіне сәйкес келетін тиімділігі жоғары, бәсекеге қабілетті және қол жетімді жүйесін құру.

Негізгі міндеттері:

- 1) техникалық және кәсіптік білім беру жүйесінің сапасы мен тиімділігін арттыру;
- 2) техникалық және кәсіптік білім берудің инфрақұрылымын жаңғырту және дамыту;
- 3) техникалық және кәсіптік білім беру жүйесін ғылыми-әдістемелік және кадрлармен қамтамасыз ету;
- 4) техникалық және кәсіптік білім беруді басқару мен қаржыландыру жүйесін жетілдіру;
- 5) техникалық және қызмет көрсету еңбегінің кадрларын даярлауда әлеуметтік әріптестікті дамыту;
- 6) экономика салаларын техникалық және қызмет көрсету еңбегінің білікті және бәсекеге қабілетті мамандарымен қамтамасыз ету;
- 7) техникалық және кәсіптік білім беру жүйесін нормативтік құқықтық қамтамасыз етуді жетілдіру.

5. Бағдарламаны іске асырудың негізгі бағыттары мен тетіктері

Техникалық және кәсіптік білім берудің тиімділігі жоғары ұлттық жүйесін құру елдің тұрақты экономикалық өсуін, қазақстандық қоғамның әлеуметтік тұрақтылығын, орнықты жұмыспен қамтуды қолдау тетігімен қамтамасыз етудің, жастардың шетқакпайлығы үдерісін тежеудің негізгі факторларының бірі болып табылады.

Осыған байланысты техникалық және кәсіптік білім беру жүйесінде инновациялық

өзгерістерді жүзеге асыру, жаңа білім беру және ақпараттық технологияларды енгізу, кадрларды кәсіптік даярлаумен айналысатын мамандардың кәсібилігін және құзыреттілігін арттыру қажеттілігі туындайды.

Міндеттерге сәйкес Бағдарламаны іске асырудың негізгі бағыттары мыналар болып табылады:

5.1. Техникалық және кәсіптік білім беру жүйесінің сапасы мен тиімділігін арттыру

Техникалық және кәсіптік білім беру жүйесінің жоғары сапасы мен тиімділігі м ы н а л а р д ы :

жалпы білім беру мен кәсіптік даярлау интеграциясы принциптері негізінде білім берудің мазмұнын жаңарту, кәсіптік даярлыққа, оның ішінде өндірістік практикаға бөлінген оқу уақытының үлес салмағын ұлғайту әдіснамасын және құрылымын а н ы қ т а у д ы ;

еңбек нарығының қажеттіліктеріне сәйкес мамандықтар мен кәсіптер сыныптауышын әзірлеуді және оны Қазақстан Республикасы Мемлекеттік оқу сыныптауышына сәйкес келтіруді;

жекелеген санаттағы білім алушыларды кәсіптік еңбекке үйрету үшін мамандықтар мен кәсіптердің, оқу бағдарламаларының тізбесін әзірлеуді;

білім берудің және түлектің кәсіптік қызметінің кейінгі сатыларында жалғастыру үшін оларды зерделеу қажеттілігін ескере отырып, бейінді емес пәндермен оқу жоспарларына артық жүктемені алып тастауды;

техникалық және қызмет көрсету еңбегі мамандарын көп деңгейлі және көп бейінді даярлауды қалыптастыруға бағытталған интеграцияланған білім беру бағдарламаларын ә з і р л е у д і ;

қазіргі заманғы, оның ішінде практикалық дағдыларды қалыптастыруға ықпал ететін кредиттік, ақпараттық-коммуникациялық білім беру технологияларын енгізуді, білім алушының өз бетінше қызметін дамытуды әрі қоғамның және еңбек нарығының өзгермелі қажеттіліктеріне тез бейімделуін;

мемлекеттік тілде арнайы пәндер бойынша оқу құралдары мен оқу-әдістемелік кешендерді, жалпы білім беретін пәндер бойынша интеграцияланған оқу бағдарламаларын әзірлеу және енгізу мәселесін қарауды;

біліктілік деңгейлері бойынша кадр даярлауда білім беру бағдарламаларының сабақтастығын және жоғары оқу орындарында қысқартылған мерзіммен оқыту бағдарламалары бойынша ұқсас мамандықтарға оқытуды жалғастыру мүмкіндігін қамтамасыз етуді қамтитын халықаралық біліктілік талаптарына сәйкес техникалық және кәсіптік білім берудің құрылымы мен мазмұнын жетілдіру және жаңғырту арқылы жүзеге асырылатын болады.

Оқыту траекториясының қол жетімділігін, таңдап алынуын, қажетті біліктілікті ескере отырып оқыту мерзімін қамтамасыз ету үшін мыналар енгізілетін болады:

1) бағдарлама мазмұнына және түлектердің күтілетін біліктілік деңгейіне қарай техникалық және кәсіптік білім берудің мынадай көп деңгейлі білім беретін оқу бағдарламалары :

белгіленген біліктілік деңгейін бере отырып, техникалық және қызмет көрсету еңбегінің бұқаралық кәсіптері бойынша;

жоғарылатылған біліктілік деңгейін бере отырып, жоғары технологияларға байланысты неғұрлым күрделі (сабақтас) кәсіптер, мамандықтар бойынша;

нақты мамандық бойынша орта буын мамандарының біліктілігін бере отырып, техникалық және қызмет көрсету еңбегінің біліктілігі жоғары мамандарын даярлау бойынша ;

2) жалпы орта білім беру базасында экономика, құқық, экология, әлеуметтану, психология, медицина, ақпараттық технологиялар және инновациялық менеджмент саласында орта буын, қызмет көрсету және басқару еңбегі мамандарын даярлау жөніндегі орта білімнен кейінгі кәсіптік оқу бағдарламалары;

3) білім алушыларды техникалық және кәсіптік білім беретін оқу орындарында, кәсіби еңбекке үйрету орталықтарында, кәсіпорындар мен фирмаларда іске асырылатын негізгі орта білім базасындағы бұқаралық кәсіптер бойынша күрделі емес жұмыстарды орындау машықтары мен дағдыларына даярлау бойынша кәсіптік еңбекке үйрету бағдарламалары ;

4) техникалық және кәсіптік білім беретін оқу орындарындағы, кәсіпорындар мен фирмалардағы немесе кәсіптік еңбекке үйрету орталықтарындағы еңбек нарығының қажеттіліктерін ескере отырып, іске асырылатын кадрларды кәсіптік қайта даярлау (жаңа мамандықты игеру) және олардың біліктілігін арттыру (қысқа мерзімді курстарда бұрын алған кәсіби білімдерін кеңейту және тереңдету) бағдарламалары.

5.2. Техникалық және кәсіптік білім беру инфрақұрылымын жаңғырту және дамыту

Техникалық және кәсіптік білім беру инфрақұрылымы өндірістің қазіргі заманғы әлеуметтік-экономикалық жағдайларына және талаптарына сәйкес мыналардың:

1) техникалық және кәсіптік, жоғарылатылған біліктілік деңгейімен орта білімнен кейінгі интеграцияланған білім беретін оқу бағдарламаларын іске асыратын жоғары техникалық мектептер құру ;

2) техникалық және қызмет көрсету еңбегінің күрделі емес бұқаралық кәсіптері бойынша кәсіптік еңбекке үйрету оқу орталықтарын дамыту есебінен дамытылатын болады .

Техникалық және қызмет көрсету еңбегінің білікті кадрларын даярлау негізгі орта

білім базасында да (10 сынып), жалпы орта білім базасында да (12 сынып) кәсіптік еңбекке үйрету оқу орталықтарында, кәсіптік лицейлерде, училищелерде, колледждерде және жоғары техникалық мектептерде жүзеге асырылатын болады.

Кәсіптік еңбекке үйрету орталықтарында күрделі емес, бұқаралық кәсіптер бойынша кадрлар даярлаудың оқу бағдарламалары, сондай-ақ техникалық және қызмет көрсету еңбегі қызметкерлерін қайта даярлау және біліктілігін арттыру бағдарламалары іске асырылатын болады. Кәсіптік лицейлерде жалпы білім берудің интеграцияланған оқу бағдарламалары әрі техникалық және кәсіптік білім берудің кәсіптік оқу бағдарламалары іске асырылады.

Колледждерде жалпы орта білім берудің интеграцияланған оқу бағдарламалары, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі кәсіптік оқу бағдарламалары іске асырылады.

Жоғары техникалық мектептерде техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі интеграцияланған білім беретін оқу бағдарламалары іске асырылады.

5.3. Техникалық және кәсіптік білім беру жүйесін ғылыми-әдістемелік және кадрлармен қамтамасыз ету

Техникалық және кәсіптік білім беру жүйесін ғылыми-әдістемелік және кадрлармен қамтамасыз ету мынадай жолдармен жүзеге асырылатын болады:

оқытушыларға, өндірістік оқыту шеберлеріне қажеттілікті қанағаттандыру мақсатында жоғары оқу орындарында техникалық бағыттар бойынша жыл сайын 1000 маманды мемлекеттік тапсырыс есебінен даярлауды қамтамасыз ету;

техникалық және кәсіптік білім беру ұйымдарының инженер-педагог қызметкерлерінің біліктілігін арттыру жүйесін құру;

педагогикалық білім алу мүмкіндігін кеңейту үшін жалпы техникалық және арнайы пәндер оқытушыларын қайта даярлау мен олардың біліктілігін арттырудың қысқа мерзімді бағдарламаларын әзірлеу;

жыл сайын шет елдерде 100 адам оқытушылар мен өндірістік оқыту шеберлерінің біліктілігін арттыруды және тағылымдамадан өтуін, жаңа білім бағдарламалары мен оқыту технологияларын әзірлеу мен енгізу жөніндегі сарапшылар ретінде 16 шетелдік маманды шақыру және 120 шетелдік ағылшын тілі оқытушыларын тарту жөнінде ұсыныстар енгізу;

техникалық және кәсіптік білім беретін оқу орындарында ірі компаниялар мен кәсіпорындардың біліктілігі жоғары мамандарын педагогикалық қызметке тарту;

кәсіптік оқытудың қазіргі заманғы технологияларын енгізу жөнінде тәжірибелік-экспериментальдық жұмыс жүргізу;

бұрын олар бойынша даярлау жүргізілмеген жаңа кәсіптер мен мамандықтар бойынша оқу-әдістемелік кешендерді әзірлеу жөнінде ұсыныстар енгізу;

кәсіптік оқыту және кадрлар даярлау саласында ғылыми, оқу-әдістемелік басылымдар мен ақпараттық бюллетеньдер шығаруды ұйымдастыру жөнінде ұ с ы н ы с т а р е н г і з у ;

техникалық және кәсіптік білім беретін оқу орындарында оқытудың беделділігі мен тартымдылығын арттыруға бағытталған кәсіптік бағдарлау жұмысын жетілдіру; еңбек адамының оң бейнесін, техникалық және қызмет көрсету еңбегінің біліктілігі жоғары маманына қоғамның құрметпен қарауын насихаттау және қалыптастыру; техникалық және кәсіптік білім беретін оқу орындарында бастапқы кәсіп (мамандық) алуға әлеуметтік жағынан мұқтаж отбасыларынан шыққан балаларды қолдау.

5.4 Техникалық және кәсіптік білім беруді басқару және қаржыландыру жүйесін жетілдіру

Техникалық және кәсіптік білім беруді басқару және қаржыландыру мыналар арқылы іске асырылатын болады:

кәсіптік білім беру мен кадрлар даярлаудың сапасын басқарудың өңірлік құрылымдарын жаңғырту;

еңбек ресурстарын дамыту саласындағы мемлекеттік саясатты іске асыру мәселелері бойынша республикалық, облыстық және аудандық деңгейдегі басқару органдарының білім беруді тиімді үйлестіруі мен өзара іс-қимылын қамтамасыз ету;

Біліктілікті растау және беру республикалық орталығына техникалық және кәсіптік білім беру жүйесін ғылыми-әдістемелік қамтамасыз ету функцияларын беру;

басшы және инженер-педагог кадрларды аттестаттау жүйесін жаңғырту; халықаралық практикаға сәйкес техникалық және кәсіптік білім беру бағдарламалары мен ұйымдарын аккредиттеу жүйесін енгізу;

техникалық және кәсіптік білім беру жүйесін көп каналды қаржыландыру және барабар көлемін қамтамасыз ету.

5.5. Техникалық және қызмет көрсету еңбегі кадрларын даярлауда әлеуметтік әріптестікті дамыту

Оқу орындарының жұмыс берушілермен және басқа да әлеуметтік әріптестермен өзара тиімді іс-қимылын қамтамасыз ету мыналарды көздейді:

білім беру саласындағы уәкілетті орган, әкімдіктер және ірі компаниялар, жұмыс берушілер арасында техникалық және қызмет көрсету еңбегінің кадрларын даярлау саласындағы ынтымақтастық туралы меморандумдар, келісімдер жасасу;

техникалық және кәсіптік білім беру ұйымдары, жұмыс берушілер және білім алушылар арасында кадрлар даярлауға және түлектерді жұмысқа орналастыруға арналған үш жақты шарттар жасасу;

жұмыс берушілердің қатысуымен техникалық және кәсіптік білім беруді дамыту мәселелері бойынша консультациялық кеңестер (республикалық және өңірлік деңгейде)
қ ұ р у ;

Техникалық және кәсіптік білім беруді қолдау мен дамыту қорын құру жөнінде ұ с ы н ы с т а р е н г і з у ;

конкурстық негізде техникалық және кәсіптік білім беретін жекелеген оқу орындарында оқытудың жаңа білімдік және ақпараттық технологияларын енгізу жөніндегі микрожобалар мен бағдарламаларды қаржыландыруға әлеуметтік ә р і п т е с т е р д і ң қ а т ы с у ы ;

халық және еңбек нарығының қажеттілігіне сәйкес білікті кадрлар мен мамандарды даярлаудың көлемі мен бейінді құрылымын қалыптастыру.

5.6. Экономика салаларын техникалық және қызмет көрсету еңбегінің білікті және бәсекеге қабілетті мамандарымен қамтамасыз ету

Экономика салаларының білікті кадрларға қажеттілігі мынадай жолмен қамтамасыз е т і л е д і :

жекелеген санаттағы жастар үшін кәсіптік еңбекке үйретудің оқу бағдарламаларын к е ң і н е н е н г і з у ;

жұмыс берушілермен бірлесіп, техникалық және кәсіптік білім беру оқу орындарының мониторинг, маркетинг қызметін құру;

білім беру бағдарламаларының біліктілік деңгейлері бойынша оқу орындарының әр түрлі үлгілері мен түрлерін дамыту, өндірісшілік (фирмаішілік) оқыту жүйесін дамыту;

техникалық және кәсіптік білім беру ұйымдары түлектерінің жұмысқа орналасу мониторингін жүзеге асыру.

5.7. Техникалық және кәсіптік білім беру жүйесінің нормативтік құқықтық базасын жетілдіру

Техникалық және кәсіптік білім беру жүйесінің нормативтік құқықтық базасы мынадай мәселелерді пысықтау арқылы жетілдірілетін болады:

инженер-педагог қызметкерлердің, өндірістік оқыту шеберлерінің еңбекақысы ж ү й е с і н ж е т і л д і р у ;

техникалық және кәсіптік білім беретін оқу орындарының түлектерін жұмысқа орналыстыру үшін шарт негізінде "бірінші" жұмыс орнын сақтап қалудың құқықтық н е г і з і н қ ұ р у ;

техникалық және кәсіптік білім берудің жеке меншік секторын дамытуға ж ә р д е м д е с у г е ж а ғ д а й ж а с а у ;

техникалық және кәсіптік білім беру ұйымдарының білім беру қызметін лицензиялау кезінде қойылатын біліктілік талаптарын жетілдіру.

6. Қажетті ресурстар мен қаржыландыру көздері

Республикалық бюджетте көзделген қаражат, әр түрлі мүдделі тараптардың үлестік қатысуымен тікелей инвестициялар, қорлар мен халықаралық ұйымдардың грант түріндегі қаражаты;

Бағдарламаны іске асыруға байланысты қаржылық шығындар 627,4 млн. теңгені құрайды, оның ішінде:

2008 жылы - 208,0 млн. теңге, 2009 жылы - 209,1 млн. теңге, 2010 жылы - 210,3 млн. теңге. Республикалық бюджеттің қаржыландыру көлемі қаржы жылына арналған бюджетті бекіту кезінде нақтыланатын болады.

7. Бағдарламаны іске асырудан күтілетін нәтижелер және оның индикаторлары

Бағдарламаны іске асыру есебінен 2008 - 2010 жылдары мыналар: интеграцияланған білім беру бағдарламаларын әзірлеу, оның ішінде: 2008 жылы - 74 бірл., 2009 жылы - 73 бірл., 2010 - 73 бірл.;

техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі оқу орындарында оқитындардың саны халықтың 10 мың адамына есептегенде: 2008 жылы - 367 адамды, 2009 жылы - 380 адамды, 2010 жылы - 390 адамды құрайды;

2008 - 2010 жылдары техникалық және кәсіптік білім беру мамандықтары бойынша білікті кадрларды бітіртіп шығару: барлығы - 502,2 мың адам, оның ішінде: 2008 жылы - 154,8 мың адам, 2009 - 158,2 мың адам, 2010 - 189,2 мың адам;

оның ішінде мемлекеттік білім беру тапсырысы бойынша: барлығы - 157,8 мың адам, оның ішінде: 2008 жылы - 51,2 мың адам, 2009 жылы - 52,4 мың адам, 2010 жылы - 54,2 мың адам;

техникалық және кәсіптік білім беретін оқу орындарының жұмысқа орналастырылған түлектерінің үлесі: 2008 жылы - 75,0 %-ті, 2009 жылы - 78,0 %-ті; 2010 жылы - 80,0 %-ті құрайды;

жұмыс берушілердің талаптарын ескере отырып, техникалық және кәсіптік білім берудің білім бағдарламаларының мазмұнын жаңарту және жаңғырту;

техникалық және кәсіптік білім беретін оқу орындарын біліктілігі жоғары инженер-педагог кадрлармен қамтамасыз ету;

білікті жұмыс күшінің тапшылығы және шетелдік жұмыс күшін қазақстандық мамандармен алмастыру мәселелерін шешу;

техникалық және қызмет көрсету еңбегі қызметкерлерін даярлау, қайта даярлау және олардың біліктілігін арттыру үшін бизнес-құрылымдардың әлеуметтік жауапкершілігінің нормативтік құқықтық базасын жасау;

білікті жұмыс күшіне еңбек нарығы сұранысының техникалық және қызмет көрсету

еңбегі кадрларын даярлау бойынша білім беру қызметтерін көрсету нарығымен
т е ң г е р і м і ;

жастар арасында өнімді жұмыспен қамтуды арттыру және жұмыссыздық деңгейін
а з а й т у к ө з д е л е д і .

Тұтастай алғанда, көрсетілген шаралар техникалық және кәсіптік білім беруді дамытуға, үздіксіз білім берудің "өмір бойы оқыту" принципін іске асыруға, кадрлардың жана бәсекеге қабілетті ұрпағының қалыптасуына, елімізді тұрақты әлеуметтік-экономикалық дамытудың стратегиялық бағыттарын іске асыруға ықпал ететін болады және елімізде жұмыссыздық деңгейін азайтуға мүмкіндік береді.

Бағдарламаны орындау Қазақстан Республикасы Үкіметінің қаулысымен бекітілетін оны іске асыру жөніндегі іс-шаралар жоспарына сәйкес жүзеге асырылатын болады.